KOMMISSIONENS BESLUT

av den 10 februari 1999

om att ålägga böter för underlåtelse att anmäla och för genomförande av tre koncentrationer i strid med artikel 4 och artikel 7.1 i rådets förordning (EEG) nr 4064/89

(Ärende nr IV/M.969 – A.P. Møller)

[delgivet med nr K(1999) 247]

(Endast den danska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(1999/459/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av förordning (EEG) nr 4064/89 av den 21 december 1989 om kontroll av företagskoncentrationer ([1]), ändrad genom förordning (EG) nr 1310/97 ([2]), särskilt artikel 14.1 a och 14.2 b i denna,

efter att de berörda företagen har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på kommissionens invändningar,

med beaktande av yttrandet från Rådgivande kommittén för koncentrationer ([3]), och

av följande skäl:

1. Vid granskningen av koncentrationen mellan Cable & Wireless och Maersk Data ([4]), som anmäldes enligt artikel 4 i förordningen (EEG) nr 4064/89 (koncentrationsförordningen), framkom att det danska företaget A.P. Møller skulle betraktas som en koncern vid beräkningen av dess omsättning i enlighet med artikel 5 i koncentrationsförordningen och att gruppens sammanlagda omsättning översteg de tröskelvärden som anges i koncentrationsförordningen. A.P. Møller granskade då sina tidigare transaktioner för att fastställa om någon av dessa hade en gemenskapsdimension och därför skulle ha anmälts till kommissionen. Till följd av detta anmälde A.P. Møller följande tre transaktioner: ärende nr IV/M.988 – Maersk DFDS Travel, kommissionens beslut av den 4 november 1997, ärende nr IV/M.1005 – Maersk Data/Den Danske Bank – DM Data, kommissionens beslut av den 15 januari 1998 och ärende nr IV/M.1009 – Georg Fischer/DISA, kommissionens beslut av den 10 mars 1998. Alla koncentrationer förklarades förenliga med den gemensamma marknaden i enlighet med artikel 6.1 b i koncentrationsförordningen. I alla de tre besluten konstaterade kommissionen att transaktionerna avtalades och genomfördes flera månader innan de anmäldes och att kommissionen därför måste överväga att tillämpa artikel 14 i koncentrationsförordningen.

2. När det gäller dessa tre koncentrationer iakttog A.P. Møller inte artikel 4.1 i koncentrationsförordningen, i vilken det fastställs att koncentrationer med en gemenskapsdimension skall anmälas till kommissionen senast en vecka efter avtalets ingående eller offentliggörandet av budet om övertagande eller förvärvet av ett kontrollerande inflytande. A.P. Møller iakttog inte heller artikel 7.1, enligt vilken en koncentration inte får genomföras före anmälan eller inom de tre första veckorna efter anmälan ([5]).

3. Den 12 oktober 1998 skickades ett meddelande om invändningar enligt artikel 18 i koncentrationsförordningen till A.P. Møller för att ge företaget tillfälle att svara på kommissionens invändningar innan kommissionen eventuellt fattade ett beslut enligt artikel 14.

4. Den 21 oktober 1998 svarade A.P. Møller på meddelandet om invändningar utan att begära någon hearing.

5. Detta beslut omfattar alla överträdelser som härrör från underlåtelsen att anmäla och det olagliga genomförandet av de tre transaktioner som nämns ovan.

([1]) EGT L 395, 30.12.1989, s. 1, rättad version EGT L 257, 21.9.1990, s. 13.
([2]) EGT L 180, 9.7.1997, s. 1.
([3]) EGT C 201, 15.7.1999.
([4]) Ärende nr IV/M.951 – Cable & Wireless/Maersk Data – Nautec, kommissionens beslut av den 10 juli 1997, C 235, 2.8.1997, s. 4.
([5]) Eftersom transaktionerna slutfördes innan förordning (EG) nr 1310/97 av den 30 juni 1997 trädde i kraft, hänvisas här till artikel 7.1 i förordning (EEG) nr 4064/89 i dess lydelse före den 1 mars 1998.

I. BAKGRUND

6. A.P. Møller är Danmarks största privatägda företag med världsomfattande verksamhet inom sjöfart, oljeutvinning och landbaserad industri. Koncernens globala omsättning är omkring […] (*) miljarder euro, och dess omsättning inom gemenskapen är omkring […] (*) ([6]) miljarder euro. Koncernen A.P. Møller består av två huvudföretag, Aktieselskabet Dampskibsselskabet Svendborg (Svendborg) och Dampskibsselskabet af 1912 (1912), som är noterade på Köpenhamns fondbörs. Maersk Mc-Kinney Møller och flera familjestiftelser äger tillsammans över 50 % av aktierna i Svendborg respektive 1912, medan resten av aktierna är vitt spridda. Svendborg och 1912 äger omkring 50 % vardera av aktierna i alla företag inom koncernen A.P Møller.

7. Den 3 juni 1997 anmälde företagen Maersk Data A/S, som tillhör den danska koncernen A.P. Møller, och Cable and Wireless plc en planerad koncentration enligt artikel 4 i koncentrationsförordningen ([7]). I anmälan uppgavs att Maersk Data ansågs ingå i koncernen A.P. Møller vid beräkningen av koncernens omsättning. Senare kontaktade emellertid A.P. Møller kommissionen och ifrågasatte om företaget verkligen utgjorde en koncern i den bemärkelse som avses i koncentrationsförordningen. Dess huvudargument var att A.P. Møller enligt dansk lagstiftning aldrig har behövt upprätta någon koncernredovisning för hela koncernen. På grundval av de uppgifter som förelåg fann kommissionen emellertid att A.P. Møller utgjorde en koncern enligt koncentrationsförordningen. A.P. Møller godtog kommissionens ståndpunkt ([8]) och de tre ovannämnda transaktionerna anmäldes.

8. Eftersom A.P. Møller godtog kommissionens ståndpunkt att A.P. Møller utgör en koncern enligt koncentrationsförordningen, är det i detta sammanhang inte nödvändigt att närmare beskriva A.P. Møllers företagsstruktur.

II. ÖVERTRÄDELSEN

9. Följande tre transaktioner anmäldes inte enligt artiklarna 4.1 och 7.1 i koncentrationsförordningen: I ärendet Maersk DFDS Travel ingicks avtalet den 8 januari 1997 (med verkan från den 1 januari 1997). Kommissionen underrättades om avtalet den 11 juli 1997 och det anmäldes till kommissionen den 6 oktober 1997. I ärendet Maersk Data/Den Danske Bank ingicks avtalet den 16 april 1997 (med verkan från den 15 april 1997). Kommissionen underrättades om avtalet den 4 augusti 1997 och det anmäldes till kommissionen den 1 december 1997. I ärendet Georg Fischer/Disa ingicks avtalet den 2 oktober 1995 (med verkan från den 1 januari 1996). Kommissionen underrättades om avtalet den 12 september 1997 och det anmäldes till kommissionen den 9 februari 1998.

III. ÅLÄGGANDE AV BÖTER

10. Enligt artikel 14.1 a i koncentrationsförordningen kan kommissionen genom beslut ålägga sådana personer som avses i artikel 3.1 b, företag eller företagssammanslutningar böter på 1 000 till 50 000 euro, om de uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att anmäla en koncentration enligt artikel 4. Enligt artikel 14.2 b kan kommissionen dessutom genom beslut ålägga de berörda personerna eller företagen böter på upp till 10 % av de berörda företagens sammanlagda omsättning enligt artikel 5, om de uppsåtligen eller av oaktsamhet genomför en koncentration i strid med artikel 7.1. Följaktligen kan kommissionen ålägga böter både i enlighet med artikel 14.1 a och 14.2 b i koncentrationsförordningen.

11. Enligt artikel 14.3 i koncentrationsförordningen skall kommissionen när den fastställer bötesbeloppet ta hänsyn både till överträdelsens art och allvar. Kommissionen skall också ta hänsyn till överträdelsens varaktighet och till eventuella försvårande eller förmildrande omständigheter (se nedan).

Överträdelsernas art

12. Arten av de överträdelser som har begåtts i detta ärende beskrivs ovan. A.P. Møller underlät att till kommissionen anmäla tre koncentrationer med en gemenskapsdimension inom den tidsfrist som fastställs i artikel 4.1 och genomförde koncentrationerna utan att iaktta bestämmelserna i artikel 7.1. Kommissionen anser att de principer som ligger bakom dessa bestämmelser är mycket viktiga i sig och att brott mot dessa principer riskerar att göra bestämmelserna om koncentrationskontroll mindre verkningsfulla. Skyldigheten att i förväg anmäla koncentrationer som omfattas av koncentrationsförordningen ger kommissionen möjlighet att hindra företag

(*) Delar av denna text har utformats så att konfidentiella uppgifter inte skall röjas. Dessa delar omges av en hakparentes och är markerade med en asterisk.

([6]) Omsättningen har beräknats i enlighet med artikel 5.1 i förordning (EEG) nr 4064/89 och kommissionens tillkännagivande om beräkning av omsättning enligt rådets förordning (EEG) nr 4064/89 om kontroll av företagskoncentrationer (EGT C 66, 2.3.1998, s. 25). De sifferuppgifter som avser omsättning som uppnåtts före den 1 januari 1999 har beräknats med hjälp av den genomsnittliga ömräkningssatsen för ecu och därefter omvandlats till euro (1 ecu = 1 euro).

([7]) Se fotnot 4.

([8]) Brev av den 16 juli 1997 från Hengeler Mueller Weitzel Wirtz på A.P. Møllers vägnar och brev av den 22 oktober 1997 och 22 juli 1998 från A.P. Møller samt A. P. Møllers svar på meddelandet om invändningar.

från att genomföra en koncentration innan kommissionen har fattat ett slutligt beslut. Därigenom kan bestående skador på konkurrensen undvikas.

Överträdelsernas allvar

13. Den sena anmälan och det olagliga genomförandet av koncentrationerna förefaller inte ha gjorts uppsåtligen för att kringgå kommissionens kontroll och för att genomföra transaktioner som inte skulle ha uppfyllt kraven i koncentrationsförordningen.

14. För att rätt kunna bedöma A.P. Møllers beteende, måste man beakta att det är ett mycket stort europeiskt företag med betydande verksamhet i Europa och att företaget både har varit och är inblandat i konkurrensärenden, både som klagande och som svarande, och att det till sin hjälp har sakkunniga rådgivare. A.P. Møller är medlem i Danmarks Rederiforening, som har ett kontor i Bryssel och som fungerar som rådgivare till sina medlemmar. A.P. Møller har också en egen juridisk enhet vid sitt huvudkontor i Köpenhamn. Därför måste A.P. Møller antas ha varit medvetet om – och till och med haft god kännedom om – gemenskapslagstiftningen, inbegripet reglerna om kontroll av företagskoncentrationer. Företaget har utan tvekan tillgång till sådan juridisk rådgivning att det kan bedöma eller åtminstone fråga sig om dess företagsstruktur kan medföra att vissa av dess transaktioner utgör koncentrationer som skall anmälas. Dessutom framgår det klart av koncentrationsförordningen och kommissionens tillkännagivande ([9]) hur begreppet koncern skall tolkas. Det förefaller därför rimligt att förvänta sig att A.P. Møller skulle ha visat en större medvetenhet om de rättsliga kraven och iakttagit dem bättre.

15. I sitt svar på meddelandet om invändningar och under hela det administrativa förfarandet har A.P. Møller vidhållit att överträdelserna orsakades av att A.P. Møller och dess dotterbolag enligt dansk lagstiftning aldrig har ansetts och fortfarande inte anses utgöra en koncern som är skyldig att upprätta koncernredovisning, vare sig för bolagsändamål, i beskattningssyfte eller i andra syften. Detta argument kan emellertid inte beaktas med tanke på de grundläggande principerna i gemenskapslagstiftningen, t.ex. att gemenskapens förordningar är direkt tillämpliga i medlemsstaterna och att gemenskapslagstiftningen är överordnad den nationella lagstiftningen.

16. Med hänsyn till ovanstående kan A.P. Møllers oaktsamhet inte anses ha orsakats enbart av misstag eller okunnighet. Tvärtom tyder ovannämda aspekter på att A.P. Møllers beteende kan karakteriseras som allvarlig oaktsamhet. I sitt svar på meddelandet om invändningar bestred A.P. Møller inte kommissionens ståndpunkt.

([9]) Kommissionens tillkännagivande om beräkning av omsättning enligt rådets förordning (EEG) nr 4064/89 om kontroll av företagskoncentrationer (EGT C 66, 2.3.1998, s. 25).

Överträdelsernas varaktighet

17. Av ovanstående framgår att överträdelsen när det gäller de olagligt genomförda koncentrationerna varade länge. Det framgår också att det, sedan kommissionen slutligen underrättats om transaktionerna, gick lång tid innan A.P. Møller anmälde dem. Kommissionen medger att parterna måste ges tid att lämna in en anmälan i enlighet med kraven i CO-formulären, men generellt sett måste företag som har handlat i strid med gällande regler anses vara skyldiga att rätta till förhållandena snarast möjligt. I sitt svar på meddelandet om invändningar uppgav A.P. Møller att det var mycket svårt och tidskrävande att skaffa fram de uppgifter som krävdes i anmälan. Kommissionen finner emellertid att det tog längre tid för A.P. Møller att lämna in en anmälan än vad som rimligen kunde ha förväntats. Eftersom det är första gången kommissionen behandlar denna aspekt i ett beslut, kommer den emellertid vid beräkningen av överträdelsens varaktighet inte att beakta den tid som förflöt från det att kommissionen underrättades om transaktionerna tills det att anmälan lämnades in.

18. Kommissionen finner att överträdelserna i detta ärende på ovannämnda grunder skall anses ha varat från den dag transaktionerna genomfördes i strid med artikel 7.1 i koncentrationsförordningen till den dag då A.P. Møller först underrättade kommissionen om detta ([10]).

19. Därmed skulle överträdelsens varaktighet i vart och ett av de tre ärendena vara följande: ärende nr IV/M.988 – Maersk DFDS Travel: 6 månader, ärende nr IV/M.1005 – Maersk Data/Den Danske Bank: 3 månader, och ärende nr IV/M.1009 – Georg Fischer/DISA: 20 månader. Kommissionen kommer att använda de tre transaktionernas sammanlagda varaktighet på 29 månader som grund för att beräkna de böter som företaget skall åläggas i enlighet med artikel 14.2 b. Risken för negativa följder för konsumenterna ökar i takt med överträdelsens varaktighet. I detta ärende var överträdelsens varaktighet lång och därför finner kommissionen att varaktigheten skall beaktas vid beräkningen av böterna.

20. Som framgår av ovanstående var dessa överträdelser i form av underlåtelse att anmäla och genomförande utan kommissionens godkännande av lång varaktighet vid alla de tre transaktionerna.

Förmildrande omständigheter

21. Kommissionen godtar följande förmildrande omständigheter:

— A.P. Møller har erkänt överträdelsen.

([10]) Se även ärende nr IV/M.920 – Samsung/AST, kommissionens beslut av den 18 februari 1998.

— Alla ärendena var okomplicerade ur konkurrenssynvinkel och konkurrensen skadades inte.

— När det bekräftades att A.P. Møller skulle betraktas som en koncern med avseende på anmälan i ärendet Cable & Wireless/Maersk Data – Nautec, underrättade A.P. Møller självmant kommissionen om sin underlåtelse att anmäla andra transaktioner innan kommissionen upptäckte någon överträdelse. A.P. Møller anmälde senare alla de tre transaktionerna.

— Överträdelserna skedde samtidigt som den överträdelse som omfattades av Samsung-beslutet. Vid denna tidpunkt hade kommissionen ännu inte fattat något beslut enligt artikel 14 i koncentrationsförordningen. Denna omständighet betraktades som en förmildrande omständighet i Samsung-beslutet och samma resonemang gäller i detta ärende.

Slutsats

22. Kommissionen anser att A.P. Møller skall åläggas böter framför allt med hänsyn till att företaget under så lång tid underlät att onmäla transaktionerna, som också var genomförda under lång tid utan kommissionens godkännande. Om ett multinationellt företag som A.P. Møller gör sig skyldigt till sådana underlåtelser, är det utan tvekan frågan om allvarlig oaktsamhet som man inte kan bortse ifrån. Det är kommissionens uppgift att upprätthålla den grundläggande principen att företag skall hindras från att genomföra koncentrationer som omfattas av koncentrationsförordningen utan en korrekt anmälan, och kommissionen skall därför använda de befogenheter som rådet har givit den för det ändamålet. Följaktligen anser kommissionen det nödvändigt att ålägga A.P. Møller böter enligt artikel 14 i koncentrationsförordningen.

IV. **BÖTESBELOPP**

23. På grundval av ovanstående och med hänsyn till omständigheterna i ärendet anser kommissionen det lämpligt att, för att bestraffa överträdelserna och hindra att de upprepas, ålägga böter om

15 000 euro för varje transaktion (dvs. sammanlagt 45 000 euro för alla de tre transaktionerna) med avseende på överträdelsern av artikel 14.1 a,

6 000 euro per månad för förseningen med 6, 3 respektive 20 månader (dvs. 174 000 euro för sammanlagt 29 månader för de tre transaktionerna) med avseende på överträdelsen av artikel 14.2 b,

vilket ger ett sammanlagt bötesbelopp om 219 000 euro för alla de tre transaktionerna.

24. Förhållandet mellan de böter som kommissionen ålägger enligt artikel 14.1 a och de böter som åläggs enligt artikel 14.2 b är rimligt med hänsyn till de särskilda omständigheterna i detta ärende och påverkar inte tillämpningen av artikel 14 i kommande ärenden.

25. Beräkningen av böterna enligt artikel 14.2 b på grundval av antalet månader är rimlig med hänsyn till de särskilda omständigheterna i detta ärende och påverkar inte tillämpningen av artikel 14 i kommande ärenden.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. A.P. Møller åläggs härmed sammanlagda böter om 45 000 euro enligt artikel 14.1 a i förordning (EEG) nr 4064/89 för underlåtelse att anmäla tre koncentrationer i enlighet med artikel 4 i den förordningen.

2. A.P. Møller åläggs härmed sammanlagda böter om 174 000 euro enligt artikel 14.2 b i förordning (EEG) nr 4064/89 för genomförandet av tre koncentrationer i strid med artikel 7.1 i den förordningen.

Artikel 2

De böter som anges i artikel 1 skall betalas till Europeiska gemenskapernas kommission inom tre månader från dagen för delgivningen av detta beslut, på konto nr 310-0933000-43, Banque Bruxelles-Lambert, Agence Européenne, Rond-Point Schuman 5, B-1040 Bryssel.

Efter utgången av denna period börjar ränta automatiskt att löpa enligt den räntesats som Europeiska centralbanken tillämpar på sina transaktioner i euro den första arbetsdagen i den månad då detta beslut fattas med tillägg av 3,5 procentenheter.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till

A.P. Møller
Esplanaden 50
DK-1098 Kopenhamn K.

Utfärdat i Bryssel den 10 februari 1999.

På kommissionens vägnar
Karel VAN MIERT
Ledamot av kommissionen